

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 02 czerwca 2023 r.

WPS-VI.431.2.8.2023.XX

Pan xxx xxx
Kierownik Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Strachówce
ul. Cypriana Kamila Norwida 6
05-282 Strachówka

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹ w związku z art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej² kontrolerzy: xxx xxx – inspektor wojewódzki, pełniący funkcję przewodniczącej zespołu kontrolującego oraz xxx xxx – starszy inspektor wojewódzki przeprowadzili w okresie od 9 marca do 11 kwietnia 2023 r. kontrolę problemową w trybie zwykłym w kierowanym przez Pana Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Strachówce³.

Przedmiot kontroli obejmował organizację i realizację zadań wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2023 poz. 390) w zakresie ustalania uprawnień do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami w okresie od 1 lipca 2021 r. do dnia rozpoczęcia kontroli, tj. do 9 marca br.

Niniejszym przekazuję Panu wystąpienie pokontrolne.

Za okres objęty kontrolą Wojewoda Mazowiecki pozytywnie ocenił działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strachówce podjęte w zakresie sposobu organizacji zadania, natomiast pozytywnie, pomimo uchybień ocenił działania w zakresie przekazywania dokumentacji w związku ze stosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia

¹ Ustawa z dn. 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190);

² Ustawa z dn. 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224);

³ Dalej: GOPS, Ośrodek, Organ, jednostka kontrolowana;

społecznego oraz działania podjęte w przedmiocie ustalania uprawnień do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami.

I. Organizacja zadania

Kierownikiem jednostki kontrolowanej jest Pan xxx xxx – zatrudniony na tym stanowisku od 1 stycznia 2019 r. Obsługę finansowo-księgową Ośrodka prowadzi główna księgowa jednostki kontrolowanej – Pani xxx xxx, zatrudniona od 2 lipca 2012 r.

Szczegółową organizację Ośrodka, zakres działania poszczególnych stanowisk pracy oraz ich zadania określa regulamin organizacyjny, wprowadzony Zarządzeniem xxx z dnia xxx r. Akt ten w Rozdziale III § 12 ust. 4 pkt a wyodrębnia stanowisko ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego. Natomiast zadania ww. stanowiska określono w § 23 regulaminu. Wobec powyższego zrealizowano obowiązek wynikający z przepisu art. 20 ust. 4 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

W okresie objętym kontrolą realizacją zadań z ustawy zajmowały się nw. osoby:

1. Pan jako kierownik, posiadający pełnomocnictwo⁴ oraz pełnomocnictwo z xxx r. Wójta Gminy Strachówka do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.
2. Pani xxx xxx – specjalista pracy socjalnej, od 1.03.2019 r. zastępuje Kierownika GOPS w Strachówce w czasie jego nieobecności, zadania z zakresu świadczeń rodzinnych realizuje w GOPS od xxx r., Wójt Gminy Strachówka udzielił upoważnienia⁵ oraz upoważnienia z xxx r. do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.
3. Pani xxx xx – inspektor ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, zadania z zakresu świadczeń rodzinnych realizuje w GOPS od xxx r., Wójt Gminy Strachówka udzielił upoważnienia z xxx r. oraz upoważnienia z xxx r. do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych.
4. Pani xxx xxx – referent, zastępuje pracownika merytorycznego, zadania z zakresu świadczeń rodzinnych realizuje w GOPS od xxx r., Wójt Gminy Strachówka udzielił upoważnienia z xxx r. oraz upoważnienia z xxx r. do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych.

⁴ Pełnomocnictwo xxx Wójta Gminy Strachówka z dnia xxx r.

⁵ Upoważnienie xxx Wójta Gminy Strachówka z dnia xxx r.

W związku z powyższym w okresie podlegającym kontroli, tj. od xxx r. do xxx r. Pan jako kierownik GOPS w Strachówce posiadał dwa pełnomocnictwa w tym samym przedmiocie, natomiast pracownicy merytoryczni posiadali po dwa upoważnienia w tym samym przedmiocie.

Podczas kontroli udzielono Panu nowego upoważnienia nr xxx z xxx r. do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji. Poprzednie pełnomocnictwa zostały odwołane. xxx r. upoważniono Panią xxx xxx⁶ do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji oraz Panią xxx xxx⁷ i Panią xxx xxx⁸ do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych z wyłączeniem wydawania decyzji. Poprzednie upoważnienia zostały odwołane.

Upoważnienia dla pracowników wydawane były na pisemny wniosek kierownika przez Wójta Gminy Strachówka na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Pracownicy merytoryczni otrzymali do wiadomości, realizacji i stosowania aktualny zakres obowiązków, w którym określono realizację kontrolowanych zadań.

II. Prawdliwość postępowania w zakresie przekazywania dokumentacji w związku ze stosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego

W okresie od 1 stycznia 2022 r. Ośrodek nie prowadził egzekucji nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych na podstawie decyzji wojewody lub marszałka⁹.

W okresie od 1 lipca 2021 r. do dnia kontroli do jednostki kontrolowanej wpłynął 1¹⁰ wniosek o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami, który przekazano do Wojewody Mazowieckiego w celu ustalenia, czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, w związku z art. 23a ust. 1 ustawy. W ww. okresie nie było spraw, w którym koniecznym byłoby wystąpienie do wojewody o ustalenie, czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, w związku z art. 23a ust. 2 ustawy.

⁶ Upoważnienie xxx r. z dnia xxx r.

⁷ Upoważnienie xxx r. z dnia xxx r.

⁸ Upoważnienie xxx r. z dnia xxx r.

⁹ Protokół przyjęcia ustnych wyjaśnień/~~oświadczeń~~ z dnia 14.03.2023 r., stanowiący załącznik nr 5 do „Zasad Kontroli”.

¹⁰ Wniosek o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami nr: xxx z xxx r.

Badany wniosek złożony został w formie papierowej, został opatrzony pieczęcią z datą wpływu i podpisem osoby przyjmującej wniosek oraz numerem z dziennika korespondencji GOPS w Strachówce. Wniosek złożono na prawidłowym formularzu, zgodnym z wytycznymi zawartymi w § 2 Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1466). W sprawie wnioskodawca ubiegał się o zasiłek rodzinny oraz dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego i dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, w przypadku dojazdu do szkoły w innej miejscowości ze swojego miejsca zamieszkania. Do wniosku wnioskodawca dołączył wszystkie wymagane dokumenty. Wniosek w części V tj. oświadczenia dotyczącego ustalenia prawa do zasiłku rodzinnego na dziecko zawierał braki formalne tj. we wniosku podano tylko imię i nazwisko członka rodziny przebywającego poza granicami kraju (na terytorium Niemiec). W takiej sytuacji ośrodek powinien zgodnie z art. 24a ust. 1 ustawy wezwać stronę do uzupełnienia wniosku o dane, które umożliwią ustalenie czy w sprawie zachodzą przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Badany wniosek wraz z załączoną dokumentacją przekazano do Wojewody Mazowieckiego drogą elektroniczną poprzez elektroniczną wymianę dokumentów gmina-województwo w celu ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Do wniosków dołączono weryfikacje z systemu CSIZS Emp@tia, tj. ZUS dotyczące roku bazowego i PESEL. W ww. sprawie weryfikacje CBB wnioskodawcy oraz członków rodziny dokonano po przyznaniu przez wojewodę prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami.

Przyznane ww. świadczenie ośrodek wypłacał terminowo oraz w kwotach określonych w decyzjach. W okresach, w których miały zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego jednostka kontrolowana nie wydawała własnego rozstrzygnięcia.

III. Prawidłowość ustalania uprawnień do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami do zasiłku rodzinnego i jego wypłacania

W okresie zasiłkowym 2021/2022 do Ośrodka wpłynęło 167 wniosków o przyznanie prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami (3 wnioski pozostawiono bez rozpatrzenia z powodu niewywiązania się z obowiązku art. 24a ust. 2 ustawy). Wydano 139 decyzji przyznających (w tym 6 decyzji, gdzie prawo do świadczeń ustalono z zastosowaniem mechanizmu „złotówka

za złotówkę”), 25 decyzji odmawiających, 19 decyzji uchylających, 8 decyzji zmieniających i 9 decyzji w sprawie nienależnie pobranych świadczeń. W bieżącym okresie zasiłkowym 2022/2023 do dnia kontroli do Ośrodka wpłynęło 108 wniosków (1 wniosek przekazano w związku z art. 23a ust. 1 ustawy do wojewody, 2 wnioski pozostawiono bez rozpatrzenia z powodu niewywiązania się z obowiązku art. 24a ust. 2 ustawy). Wydano 93 decyzje przyznające świadczenie (w tym 3 decyzje, gdzie prawo do świadczeń ustalono z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”), 12 decyzji odmawiających, 2 decyzje uchylające, 1 decyzję zmieniającą oraz 5 decyzji w sprawie nienależnie pobranych świadczeń.

Kontroli poddano losowo wybrane akta 25 spraw z okresu podlegającego kontroli w przedmiocie ustalenia prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami do zasiłku rodzinnego, zakończonych wydaniem decyzji administracyjnych, z tego 9 spraw¹¹ z okresu zasiłkowego 2021/2022 (w tym 1 decyzję¹² z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” i 2 decyzje¹³ odmawiające prawo do zasiłku i dodatku z powodu przekroczenia kryterium dochodowego) oraz 16 spraw¹⁴ z okresu zasiłkowego 2022/2023 (w tym 2 decyzje¹⁵ z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” i 2 decyzje¹⁶ odmawiające prawo do zasiłku i dodatku z powodu przekroczenia kryterium dochodowego). Ponadto skontrolowano 3 decyzje uchylające¹⁷, 3 decyzje w sprawie nienależnie pobranych świadczeń¹⁸ oraz 1 decyzję zmieniającą¹⁹.

Kierownik GOPS poinformował, że w okresie podlegającym kontroli jednostka kontrolowana nie prowadziła postępowań, które dotyczyłyby marnotrawienia wypłaconych świadczeń rodzinnych lub wydatkowania ich niezgodnie z przeznaczeniem oraz nie było spraw, w których o zasiłek rodzinny wraz z dodatkami wystąpili obywatele Ukrainy w związku konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa na mocy ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

¹¹ Decyzje administracyjne nr: xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r. i xxx z xxx r.

¹² Decyzja administracyjna nr: xxx z xxx r.

¹³ Decyzje administracyjne nr: xxx z xxx r. i xxx z xxx r.

¹⁴ Decyzje administracyjne nr: xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z dnia xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r. i xxx z xxx r.

¹⁵ Decyzje administracyjne nr: xxx z xxx r. i xxx z xxx r.

¹⁶ Decyzje administracyjne nr: xxx z dnia xxx r. i xxx z xxx r.

¹⁷ Decyzje administracyjne nr: xxx z xxx r., xxx z xxx r. i xxx z xxx r.

¹⁸ Decyzje administracyjne nr: xxx z xxx r., xxx z xxx r. i xxx z xxx r.

¹⁹ Decyzja administracyjna nr: xxx z xxx r.

W okresie podlegającym kontroli odnotowano 1 sprawę²⁰, w której nastąpił zgon wnioskodawcy. Ośrodek po wcześniejszej weryfikacji wnioskodawcy w bazie PESEL prawidłowo sporządził stosowną adnotację w aktach i na tej podstawie zakończył realizację decyzji.

Postępowanie w sprawach o ww. świadczenia każdorazowo wszczynano w ustawowym terminie na wniosek osoby uprawnionej. Złożone wnioski zawierały informacje określone w art. 23 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych, a także w § 2 pkt 1–9 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1466) oraz dokumenty wymienione w art. 23 ust. 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

W skontrolowanych sprawach wnioskodawcy ubiegali się o zasiłek rodzinny oraz:

- 1 dodatek z tytułu urodzenia się dziecka,
- 2 dodatki z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
- 2 dodatki z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- 5 dodatków z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- 31 dodatków z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego,
- 9 dodatków z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania (na pokrycie wydatków związanych z zapewnieniem dziecku możliwości dojazdu z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły).

W badanych sprawach dotyczących ustalenia prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami wnioski były kompletne, zawierały w swojej treści niezbędne dane, oświadczenia i pouczenia były podpisane przez wnioskodawcę. Wnioski zostały prawidłowo opatrzone pieczęcią z datą wpływu, podpisem osoby przyjmującej wniosek oraz numerem z dziennika korespondencji GOPS w Strachówce.

Ponadto w przypadku ustalenia prawa do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego w dokumentacji znajdowały się zaświadczenia pracodawcy o terminie i okresie, na jaki został udzielony urlop wychowawczy

²⁰ Decyzja administracyjna nr: xxx z xxx r.

oraz o co najmniej sześciomiesięcznym okresie pozostawania w stosunku pracy bezpośrednio przed uzyskaniem prawa do urlopu wychowawczego.

W przypadku ustalenia prawa do dodatku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego oraz dodatku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania znajdowały się oświadczenia o uczęszczaniu dziecka do szkoły.

Osoba ubiegająca się o przyznanie dodatku z tytułu urodzenia się dziecka dołączyła dodatkowo stosowne zaświadczenie lekarskie potwierdzające pozostawanie kobiety pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu.

W aktach dotyczących ustalenia prawa do dodatku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego wnioskodawczynie dołączyły orzeczenia o niepełnosprawności powiatowego zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności.

Jednostka kontrolowana niezależnie od dokumentów dołączonych przez wnioskodawców, samodzielnie pozyskiwała informacje o dochodach, wysokości składki na ubezpieczenie społeczne i należnych podatkach wnioskodawców oraz członków ich rodzin za pośrednictwem systemu teleinformatycznego CSIZS Emp@tia. W celu ustalenia poprawności zawartych we wnioskach danych osobowych potwierdzających tożsamość wnioskodawców oraz członków ich rodzin. Pozyskiwano dane o wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne, co jest niezbędne przy ustalaniu dochodów i zgodne z wymogami art. 23b ust. 1 pkt 3 ustawy. W Centralnej Bazie Beneficjentów weryfikowano informacje potwierdzające złożenie bądź brak złożenia wniosków do innych gmin. W 8²¹ sprawach na 25 skontrolowanych nie korzystano z usługi rejestru PESEL natomiast w sprawach o ustaleniu prawa do dodatku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego nie przeprowadzono weryfikacji w Krajowym Systemie Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności – EKSMOoN tj. informacji o legitymowaniu się odpowiednim orzeczeniem o niepełnosprawności.

Zasiłek rodzinny wraz z dodatkiem przyznawano w jednostce kontrolowanej, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekraczał miesięcznie kwoty 674 zł²² lub 764 zł²³ w przypadku gdy członkiem rodziny było dziecko niepełnosprawne. Natomiast w przypadku, gdy dochód rodziny przekraczał kwoty uprawniające daną rodzinę do zasiłku rodzinnego,

²¹ Sprawy zakończone decyzją administracyjną nr: xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r. i xxx z xxx r.

²² Art. 5 ust. 1 ustawy

²³ Art. 5 ust. 2 ustawy

zasiłki rodzinne wraz z dodatkami do zasiłku przyznawano w wysokości różnicy między łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny, tj. z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”.

W 4 sprawach²⁴ z uwagi na przekroczenie kryterium dochodowego, prawidłowo odmówiono stronie prawa do świadczeń.

Podstawą obliczenia dochodu były dokumenty dochodowe dotyczące właściwego roku bazowego. Ustalono, że dochody wnioskodawców wyliczono w sposób prawidłowy. W przypadku uzyskania dochodu wnioskodawcy informowali o tym fakcie, składając oświadczenie lub zaświadczenie od pracodawcy o uzyskanych dochodach.

We wszystkich sprawach prawidłowo ustalono okres, na jaki przyznano zasiłki wraz z dodatkami, a także prawidłowo określono ich wysokość.

W żadnej ze spraw poddanych kontroli nie odnotowano przypadku umieszczenia dziecka w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie, w pieczy zastępczej, pod opieką opiekuna prawnego, pozostającego w związku małżeńskim ani uprawnionego do zasiłku rodzinnego na własne dziecko.

Do zasiłku rodzinnego jednostka kontrolowana przyznawała wnioskowane dodatki w prawidłowej wysokości²⁵.

W 1 sprawie wydano decyzję zmieniającą w związku z omyłkowym przyznaniem prawa do dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu na nieuprawnione dziecko²⁶. W tej sprawie Organ w sentencji decyzji w pierwszym punkcie nieprawidłowo wstrzymał prawo do dodatku na nieuprawnione dziecko i w kolejnym punkcie przyznał prawo do dodatku na dziecko uprawnione. W tym przypadku należało zmienić decyzję ustalającą prawo do świadczenia, z pominięciem zapisu o wstrzymaniu wypłaty. Wstrzymanie wypłaty może nastąpić wyłącznie na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy.

²⁴ Sprawa zakończona wydaniem decyzji administracyjnej nr: xxx z dnia xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r. i xxx z xxx r.

²⁵ Wysokość dodatku określona w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2021 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokość świadczeń rodzinnych oraz wysokość zasiłku dla opiekuna (Dz. U. 2021 r., poz. 1481)

²⁶ Decyzja administracyjna nr: xxx z xxx r.

W 3 sprawach²⁷ przed upływem końca okresu zasiłkowego prawidłowo uchylono decyzje przyznające prawo do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami. Powodem uchylenia było uzyskanie dochodu przez członka rodziny i przekroczenie kryterium dochodowego uprawniającego do pobierania zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami. We wszystkich decyzjach uchylających w podstawie prawnej powołano art. 155 k.p.a. (w aktach spraw brak jest zgody strony na uchylenie decyzji). W sprawach należało powołać art. 32 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych, który dopuszcza zmianę lub uchylenie decyzji administracyjnej, na mocy, której strona nabyła prawo do świadczeń rodzinnych.

W związku z powyższym w drodze kolejnej decyzji administracyjnej, z uwagi na wypłatę świadczenia w okresie, w którym świadczenie nie przysługiwało orzeczono o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranego zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami²⁸. W decyzjach prawidłowo ustalono podlegające zwrotowi kwoty nienależnie pobranego świadczenia. Ustalono, że we wszystkich sprawach dokonano zwrotów nienależnie pobranych świadczeń wraz z odsetkami na konto GOPS.

Decyzje przyznające prawo do świadczeń z zastosowaniem zasady „złotówka za złotówkę” zawierały czytelny i przejrzysty sposób wyliczenia kryterium dochodowego. W decyzjach zawarto informację o przysługujących rodzinie pełnych kwotach świadczeń oraz informację o ustalonej do wypłaty łącznej kwocie zasiłku rodzinnego wraz dodatkiem/dodatkami. Badane decyzje administracyjne zawierały elementy określone w art. 107 kodeksu postępowania administracyjnego²⁹: oznaczenie organu, oznaczenie strony, datę wydania, podstawę prawną, rozstrzygnięcie, uzasadnienie prawne i faktyczne, pouczenie o możliwości, terminie i sposobie wniesienia odwołania oraz podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do ich wydania.

W wydanych decyzjach stwierdzono następujące uchybienia:

- w decyzji zmieniającej nieprawidłowo sformułowano rozstrzygnięcie w ten sposób, że w sentencji zawarto zapis o wstrzymaniu wypłaty. W sprawie należało zmienić decyzję ustalającą prawo do świadczenia, z pominięciem zapisu o wstrzymaniu wypłaty.

²⁷ Decyzje uchylające nr: xxx z xxx r., xxx z xxx r. i xxx z xxx r.

²⁸ Sprawy zakończone wydaniem decyzji w sprawie nienależnie pobranym świadczeniu nr: xxx z xxx r., xxx z xxx r. i xxx z xxx r.

²⁹ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (dalej k.p.a.).

Wstrzymanie wypłaty może nastąpić wyłącznie na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy bądź na wniosek strony,

- w uzasadnieniu żadnej z decyzji, w których odmówiono prawa do świadczeń z uwagi na przekroczenie kryterium dochodowego nie poinformowano stron, że w sprawie nie ma zastosowania mechanizm „złotówka za złotówkę”.
- w decyzjach przyznających nie powołano art. 30 ust. 1 ustawy, natomiast w uchylających nie powołano art. 32 ust. 1; w decyzjach o ustaleniu i o zwrocie nienależnie pobranych zasiłków oraz dodatków nie pouczone stron, że nienależnie pobrane świadczenia podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji zgodnie z art. 30 ust. 7 oraz nie powołano się na przepis art. 30 ust. 8 ustawy, tj. że kwoty nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych podlegają zwrotowi łącznie z odsetkami ustawowymi za opóźnienia; w decyzjach uchylających powołano art. 25 ust. 1 i 2 ustawy niemający zastosowania w sprawie, natomiast w decyzjach o nienależnie pobranych świadczeniach powołano art. 32 ustawy i art. 163 k.p.a. również niemające zastosowania w sprawach.

Jednostka kontrolowana terminowo rozpatrywała sprawy dotyczące ustalenia prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku, za wyjątkiem jednej sprawy. W sprawie³⁰ na wniosek z 19 września 2022 r. Organ dopiero 9 stycznia 2023 r. wydał decyzję odmawiającą prawo do zasiłku i dodatków, co jest niezgodne z art. 26 ust. 4 ustawy. Ośrodek winien zgodnie z art. 36 k.p.a. powiadomić stronę postępowania o zaistniałym fakcie, podając przyczynę zwłoki i wskazując nowy termin załatwienia sprawy.

Badane decyzje doręczano stronom zgodnie z wymogami określonymi w art. 39 k.p.a. W aktach spraw znajdowały się dowody potwierdzające odbiór decyzji przez stronę ze wskazaniem daty doręczenia, stosownie do zapisu art. 46 § 1 k.p.a.³¹ za wyjątkiem jednej, w której nie wskazano daty odbioru decyzji³².

Analiza wypłat wykazała, że ww. zasiłki oraz dodatki wypłacano zgodnie z wysokością ustaloną w wydanych w tych sprawach decyzjach administracyjnych. Przyznane świadczenia

³⁰ Sprawa zakończona decyzją administracyjną nr: xxx z xxx r.

³¹ W myśl którego odbierający pismo potwierdza doręczenie mu pisma swoim podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.

³² Decyzja administracyjna nr: xxx z xxx r.

wypłacano w okresach miesięcznych, o czym stanowi art. 26 ust. 1 ustawy, na wskazane przez wnioskodawców rachunki bankowe.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące uchybienia i nieprawidłowości:

1. W 1 sprawie nie zastosowano się do przepisów art. 24a ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych i nie wezwano pisemnie wnioskodawcy do poprawienia wniosku.
2. W 1 sprawie nie dokonano weryfikacji CBB przed przesłaniem wniosku wraz z dokumentacją do wojewody.
3. W 8 sprawach nie korzystano z rejestru PESEL, a w sprawach, w których wnioskowano o ustalenie prawa do dodatku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego nie przeprowadzono weryfikacji w EKSMOoN.
4. W decyzji zmieniającej nieprawidłowo sformułowano rozstrzygnięcie, w ten sposób, że w sentencji zawarto zapis o wstrzymaniu wypłaty.
5. W uzasadnieniu żadnej z decyzji, w których odmówiono prawa do świadczeń z uwagi na przekroczenie kryterium dochodowego nie poinformowano stron, że w sprawie nie ma zastosowania mechanizm „złotówka za złotówkę”.
6. W 1 sprawie decyzja została wydana po upływie terminu określonego w art. 26 ust. 4 ustawy oraz art. 35 k.p.a.
7. W pouczeniu 3 decyzji³³ zawarto treść art. 127a k.p.a. bez wskazania artykułu, którego dotyczy natomiast w 10 decyzjach³⁴ nie wskazano art. 127a k.p.a. ani nie pouczone o jego treści.
8. W 1 sprawie nie wskazano daty odbioru decyzji, co jest niezgodne z art. 46 § 1 k.p.a.

Uwagi:

W decyzjach przyznających nie powołano art. 30. ust. 1 ustawy, natomiast w uchylających nie powołano art. 32 ust. 1; w decyzjach o ustaleniu i o zwrocie nienależnie pobranych zasiłków oraz dodatków nie pouczone stron, że nienależnie pobrane świadczenia podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji zgodnie z art. 30 ust. 7 oraz nie powołano się na przepis art. 30 ust. 8 ustawy, tj. kwoty nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych podlegają zwrotowi łącznie z odsetkami ustawowymi za opóźnienia; w decyzjach uchylających powołano art. 25 ust. 1 i 2 ustawy, natomiast w decyzjach

³³ Decyzje administracyjne nr: xxx z xxx r., xxx z xxx r. i xxx z xxx r.

³⁴ Decyzje administracyjne nr: xxx z dnia xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r., xxx z xxx r. i xxx z xxx r.

o nienależnie pobranych świadczeniach powołano art. 32 ustawy i art. 163 k.p.a. niemające zastosowania w sprawach.

Za stwierdzone uchybienia odpowiedzialność ponosi Pan jako Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strachówce oraz pracownicy merytoryczni, którzy realizowali kontrolowane zagadnienia.

Przedstawiając powyższe ustalenia zobowiązuję Pana Kierownika do podjęcia następujących działań:

1. Przyjmowania prawidłowo wypełnionego wniosku o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami, a w przypadku złożenia nieprawidłowo wypełnionego wniosku pisemnego wzywania wnioskodawców do jego poprawienia, zgodnie z art. 24a ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
2. Dokonywania, w tym także w sprawach przekazywanych do wojewody, weryfikacji informacji we wszystkich dostępnych systemach teleinformatycznych, w tym PESEL i CBB oraz weryfikacji orzeczeń o niepełnosprawności/ stopniu niepełnosprawności w Elektronicznym Krajowym Systemie Monitorowania i Orzekania o Niepełnosprawności (EKSMOoN) - stosownie do treści art. 23b ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
3. Zawierania w pouczeniu pouczenia o prawie do zrzeczenia się odwołania i jego skutkach wraz ze wskazaniem art. 127a k.p.a.
4. Wydawania decyzji administracyjnych z większą starannością, a w szczególności:
 - formułowania rozstrzygnięcia w decyzjach zmieniających z pominięciem zapisu o wstrzymaniu wypłaty,
 - informowania w uzasadnieniu decyzji odmawiającej o braku możliwości zastosowania art. 5 ust. 3 – 3c ustawy o świadczeniach rodzinnych,
5. Doręczania decyzji administracyjnych zgodnie z art. 46 § 1 k.p.a.
6. Przestrzegania terminów dotyczących prowadzenia wszczętych postępowań zgodnie z art. 26 ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz 35 k.p.a. W przypadku przedłużenia załatwienia sprawy należy, zgodnie z art. 36 k.p.a., powiadomić stronę postępowania o zaistniałym fakcie, podając przyczyny zwłoki, wskazując nowy termin załatwienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia.

Uwagi i wnioski:

Zwraca się uwagę na zasadność powoływania w podstawie prawnej wydawanych decyzji przyznających art. 30 ust. 1 ustawy, a w uchylających art. 32 ust. 1 ustawy; w decyzjach o ustaleniu i o zwrocie nienależnie pobranych zasiłków oraz dodatków pouczenia stron, że nienależnie pobrane świadczenia podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji zgodnie z art. 30 ust. 7 oraz powoływania się na przepis art. 30 ust. 8 ustawy; zasadnym jest niepowoływanie w decyzjach uchylających art. 25 ust. 1 i 2 ustawy, natomiast w decyzjach o nienależnie pobranych świadczeniach art. 32 ustawy i art. 163 k.p.a., niemających zastosowania w sprawach.

Pouczenie

Informuję, że na podstawie art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze. Jednocześnie zobowiązuję Pana do przekazania, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień.

Z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Anna Karpińska
**Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki
Społecznej**

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/

Do wiadomości: Pan xxx xxx - Wójt Gminy Strachówka